

PRZED WYNIKOWY SZACUNEK GŁÓWNYCH ZIEMIOPŁODÓW ROLNYCH I OGRODNICZYCH

Wyniki szacunku przed wynikowego produkcji głównych upraw rolnych i ogrodniczych w 2003 r. przedstawiają się następująco:

- zbiory zbóż ogółem szacuje się na - 23,6 mln t, tj. o 12,0% mniej od ubiegłorocznych; w tym zbiory zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi szacuje się na 21,7 mln t. tj. o 13,0% mniej od uzyskanych w 2002 r.,
- zbiory rzepaku i rzepiku ocenia się na około 754 tys. t, tj. o 20,9% mniej od zbiorów uzyskanych w roku ubiegłym,
- zbiory ziemniaków ocenia się na 13,5 mln t, tj. o 13,1% mniej od zbiorów uzyskanych w 2002r,
- zbiory buraków cukrowych szacuje się na 12,0 mln t, tj. o 10,7% mniej od ubiegłorocznych,
- zbiory warzyw gruntowych ocenia się na 4,1 mln t, tj. o 4,9% więcej niż w roku ubiegłym,
- zbiory owoców z drzew szacuje się na 2,8 mln t, tj. o 7,4% więcej niż w 2002r,
- zbiory owoców jagodowych szacuje się na 0,4 mln t, tj. 0,8% więcej niż w roku ubiegłym.

W bieżącym roku na kształtowanie się wielkości produkcji roślinnej miały dotychczas wpływ przede wszystkim:

- zmniejszenie powierzchni zasiewów w stosunku do roku ubiegłego większości gatunków zbóż ozimych, rzepaku i rzepiku, strączkowych jadalnych, zaś zwiększenie arealu uprawy większości zbóż jarych w wyniku trudności w przygotowaniu stanowisk pod zboża ozime, a także z powodu wyższych strat zimowo-wiosennych;
- utrzymujące się na dość niskim poziomie stosowanie plonotwórczych środków produkcji;
- opóźnione siewy i wschody ozimin spowodowane niezbyt korzystnymi warunkami termiczno-wilgotnościowymi jesienią 2002 r.;
- utrudnione i opóźnione siewy zbóż jarych z powodu niekorzystnych warunków agrometeorologicznych w okresie wiosny br.;
- dość duże straty zimowe i wiosenne, wynikające głównie z wymarznienia roślin (3,4% powierzchni zasianej zbóż ozimych i około 30% powierzchni zasianej rzepaku ozimego);
- niezbyt dobry stan ozimin po zimie;
- opóźniona wiosna i na ogół niekorzystne warunki agrometeorologiczne w okresie wegetacji (występujące w wielu rejonach kraju od maja do połowy sierpnia niedobory wilgoci w glebie), ujemnie wpłynęły na zasiewy wszystkich gatunków zbóż, a zwłaszcza zbóż jarych oraz rzepaku i rzepiku;
- skrócony okres nalewania ziarna i przyspieszone dojrzewanie rzepaku i zbóż w wyniku niedoboru opadów i upalnej pogody od II połowy maja;
- występujące lokalnie gwałtowne burze i gradobicia, powodujące wyleganie łanów zbóż i straty w zasiewach.

Zboża

Według drugiego (przed wynikowego) szacunku powierzchnia uprawy zbóż ogółem wyniosła 8,2 mln ha i była mniejsza od ubiegłorocznej o 1,5% i o 7,2% od średniej z lat 1996-2000. Plony zbóż ogółem oszacowano na 29,0 dt/ha tj. o 10,5% mniej niż w 2002r, a w porównaniu do średniej z lat 1996-2000 więcej o 1,4%. Zbiory zbóż ogółem szacuje się na 23,6 mln t, tj. o blisko 3,3 mln t (o 12,0% mniej niż w 2002r.) i niespełna 1,6 mln t (o 6,1%) mniej od średniej z lat 1996-2000. Powierzchnię zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi ocenia się na 7,8 mln ha, tj. o 2,1% mniej od zasiewów ubiegłorocznych. Plony zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi szacuje się na 27,9 dt/ha, tj. o 10,9% mniej niż w 2002r i o 1,8% mniej od średniej z lat 1996-2000. Zbiory zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi szacuje się na 21,7 mln t, tj o 3,2 mln t (o 13,0%) mniej od ubiegłorocznych i o 2,9 mln t (o 11,9%) mniej od średnich zbiorów z lat 1996-2000 w tym:

- pszenicy na 7,9 mln t, tj. o 14,6% mniej niż w 2002r,
- żyta na 3,2 mln t, tj. o 15,8% mniej od uzyskanych w roku ubiegłym,
- jęczmienia na 2,8 mln t, tj. o 16,0% mniej od ubiegłorocznych,
- owsa na 1,2 mln t, tj. o 20,6% mniej niż w 2002r,
- pszenżyta na 2,8 mln t, tj. o 7,5% mniej od uzyskanych w roku ubiegłym,
- zbiory mieszanek zbożowych na 3,7 mln t, tj. mniej od ubiegłorocznych 4,8%.

Tabl. 1. Powierzchnia zasiewów, plony i zbiory zbóż

Wyszczególnienie	1996-2000 ^a	2002	2003b	
	w liczbach bezwzględnych		2002==100	
Ogółem				

Powierzchnia w mln ha	8,8	8,3	8,2	98,5
Plony z 1 ha w dt	28,6	32,4	29,0	89,5
Zbiory w mln ton	25,2	26,9	23,6	88,0
w tym zboża podstawowe z mieszkankami zbożowymi				
Powierzchnia w mln ha	8,7	7,9	7,8	97,9
Plony z 1 ha w dt	28,4	31,3	27,9	89,1
Zbiory w mln ton	24,6	24,9	21,7	87,0

- a) Przeciętne roczne
b) Szacunek drugi (przed wynikowy).

Szacuje się, że powierzchnia uprawy kukurydzy uprawianej na ziarno wynosi 359 tys. ha, tj. o 12,6% więcej niż w roku ubiegłym (o 267,5% więcej niż średnia z lat 1996-2000). Plony kukurydzy uprawianej na ziarno szacuje się na 54,3 dt/h, tj. o 11,9% mniej niż w roku ubiegłym, a zbiory na 1,9 mln t, tj. o 0,7% mniej niż w 2002r.

Rzepak i rzepik

Szacuje się, że powierzchnia rzepaku i rzepiku ozimego i jarego łącznie wyniosła 426,3 tys. ha i była mniejsza o ok. 2,9% od ubiegłorocznej. Plony rzepaku i rzepiku ocenia się na 17,7 dt/ha tj. o 4,0 dt/ha (o 18,4%) mniej niż w 2002 r. Zbiory rzepaku i rzepiku szacuje się na 754 tys. t, o 20,9% mniej niż w roku ubiegłym.

Tabl. 2. Produkcja rzepaku i rzepiku

Wyszczególnienie	1996-2000 ^{a)}	2002	2003 ^{b)}	
	w liczbach bezwzględnych			2002=100
Powierzchnia w tys. ha	409,6	439,0	426,3	97,1
Plony z 1 ha w dt	20,7	21,7	17,7	81,6
Zbiory w tys. t	846,7	952,7	753,6	79,1

- a) Przeciętne roczne
b) Szacunek drugi (przed wynikowy).

Ziemniaki Ocenia się, że powierzchnia uprawy ziemniaków zajmuje niespełna 0,8 mln ha i jest mniejsza od ubiegłorocznej o 4,7%. Przebieg warunków pogodowych w okresie wegetacji ziemniaków nie był korzystny dla wzrostu i rozwoju roślin. Upalna, słoneczna i sucha pogoda w czerwcu doprowadziła do przesuszenia gleby, szczególnie w północno-zachodnich i centralnych rejonach kraju, co miało wpływ na ograniczenie zawiązywania bulw. Utrzymujący się w lipcu i I połowie sierpnia niedobór wilgoci w glebie spowodował wcześniejsze zakończenie wegetacji odmian średnio późnych i późnych. Na plantacjach w bardzo dużym nasileniu występowała stonka, mszyce, drutowce, a także rolnica zbożowa, co wpływa na pogorszenie jakości bulw ziemniaka.

Szacuje się, że plony ziemniaków wyniosą 176 dt/ha i będą o 17 dt/ha (o 8,8%) niższe od ubiegłorocznych. Zbiory ziemniaków ocenia się na 13,5 mln t, tj. o 2,0 mln t (o 13,1%) mniej od uzyskanych w roku ubiegłym.

Tabl.3 Produkcja ziemniaków

Wyszczególnienie	1996-2000 ^{a)}	2002	2003 ^{b)}	
	w liczbach bezwzględnych			2002=100
Powierzchnia w mln ha	1,3	0,8	0,8	95,3
Plony z 1 ha w dt	183	193	176	91,2
Zbiory w mln t	23,6	15,5	13,5	86,9

- a) Przeciętne roczne
b) Szacunek przed wynikowy.

Buraki cukrowe

Szacuje się, że powierzchnia uprawy buraków cukrowych w br. wynosi 0,3 mln ha i jest zbliżona do ubiegłorocznej. Ze względu na warunki agrometeorologiczne w okresie wegetacji, buraki cukrowe bardzo wcześnie wykształciły głęboki system korzeniowy, co pozwalało im łagodzić skutki niedoboru wilgoci glebie. Rzeczoznawcy terenowi oceniają, że obsada roślin na 1 ha jest bardzo wysoka i wynosi 83-86 tys. sztuk (o 5% wyższa od ubiegłorocznej). Na plantacjach obserwuje się występowanie w dużym nasileniu pędraków, drutowców, rolnic i mszyc, natomiast zdecydowanie mniejsze jest porażenie roślin przez chwościka.

Szacuje się, że plony buraków cukrowych wyniosą ok. 400 dt/ha i będą niższe od ubiegłorocznych o 9,7%. Zbiory buraków cukrowych szacuje się na 12,0 mln t, a więc mniej od ubiegłorocznych o 10,7%. Wysokie temperatury oraz słoneczna pogoda w lipcu, sierpniu i wrześniu sprzyja gromadzeniu się cukru w korzeniach. Ze względu na panujące w okresie wegetacji warunki atmosferyczne przewiduje się, że już we wrześniu rozpocznie się zbiór buraków cukrowych. Jeżeli stan uwilgotnienia gleby nie ulegnie poprawie, mogą wystąpić duże straty surowca podczas wykopków.

Tabl.4 . Produkcja buraków cukrowych

Wyszczególnienie	1996-2000 ^{a)}	2002	2003 ^{b)}	
	w liczbach bezwzględnych			2002=100
Powierzchnia w tys. ha	395	303	300	99,0
Plony z 1 ha w dt	377	443	400	90,3
Zbiory w mln t	14,9	13,4	12,0	89,3

a) Przeciętne roczne

b) Szacunek przed wynikowy.

Siano łąkowe

Warunki termiczno-wilgotnościowe w okresie wzrostu roślinności łąkowej pod zbiory II pokosu były niekorzystne. Złożyły się na to przede wszystkim: mała ilość opadów i ich nierównomierny rozkład oraz bardzo wysokie temperatury powietrza i duże usłonecznienie.

Ocenia się, że plony II pokosu z łąk w przeliczeniu na siano wyniosły 16,0 dt/ha i były o 8,1% wyższe od bardzo niskich ubiegłorocznych. Łączną produkcję siana I i II pokosu szacuje się na 9,4 mln t, tj. na poziomie zbliżonym do ubiegłorocznego.

Warzywa

gruntowe

Warunki agrometeorologiczne w czasie tegorocznego sezonu wegetacyjnego, były bardzo zróżnicowane dla poszczególnych gatunków warzyw gruntowych. Po opóźnionych siewach i stosunkowo dobrych wschodach roślin, wystąpiły niekorzystne warunki ich wzrostu spowodowane suszą. Poprawa pogody w II połowie maja pozwalała przewidywać stosunkowo dobre plony, jednak długotrwała susza utrzymująca się na przeważającym obszarze kraju w miesiącach letnich spowodowała, podobnie jak w roku ubiegłym, ograniczenie plonowania wielu gatunków warzyw, zwłaszcza kapustnych. Występujące przez całe lato wysokie temperatury powietrza sprzyjały plonowaniu warzyw ciepłolubnych.

Zwiększenie powierzchni uprawy wszystkich gatunków warzyw gruntowych miało decydujący wpływ na wysokość produkcji. Szacuje się, że łączne zbiory warzyw gruntowych wyniosą 4,1 mln t i będą o 4,9% wyższe od ubiegłorocznych.

Tabl. 5. Zbiory warzyw gruntowych

Wyszczególnienie	1996 - 2000 ^{a)}	2002	2003 ^{b)}	
	w tys. t			2002=100
Ogółem	5346	3948	4143	104,9
kapusta	1846	1189	1187	99,9
kalafior	248	177	180	102,2
cebula	685	585	619	105,8
marchew jadalna	888	692	791	114,3
buraki ćwikłowe	503	311	282	90,7
ogórki	357	260	278	106,9
pomidory	290	221	234	105,9
pozostałe ^{c)}	529	513	572	111,4

b) Przeciętne roczne.

b) Szacunek drugi (przed wynikowy).

c) Pietruszka, pory, selery, rzodkiewka, sałata, rabarbar, szparagi, koper i inne.

Owoce z drzew

Warunki przezimowania, kwitnienia drzew i zawiązywania owoców były na ogół korzystne. Warunki atmosferyczne w lipcu i sierpniu spowodowały przyspieszenie wegetacji. Długotrwała susza, utrzymująca się przez całe lato w większości rejonów kraju, wpłynęła na zahamowanie przyrostu masy owoców odmian zbieranych jesienią. Opady deszczu występujące w ostatniej dekadzie sierpnia i we wrześniu poprawiły stan uwilgotnienia gleby, co pozwala przewidywać plony wyższe od ubiegłorocznych.

Szacuje się, że tegoroczne zbiory owoców z drzew będą stosunkowo wysokie i wyniosą 2,8 mln t (o 7,4% wyższe od zbiorów roku 2002). Według przed wynikowego szacunku wyższe będą zbiory wszystkich gatunków owoców z drzew, z wyjątkiem gruszek, które bardzo dobrze owocowały w poprzednim sezonie. Ocenia się, że tegoroczne zbiory gruszek, mimo stosunkowo wysokiego poziomu produkcji, będą zdecydowanie niższe od bardzo wysokich ubiegłorocznych. Przewiduje się natomiast wyższe niż w roku ubiegłym plonowanie jabłek, z wyjątkiem tych odmian (między innymi Jonagold i Lobo), które owocowały bardzo dobrze w poprzednim sezonie wegetacji.

Tabl. 6. Zbiory owoców z drzew

Wyszczególnienie	1996 - 2000 ^{a)}	2002	2003 ^{b)}	
	w tys. t			2002=100
Ogółem	2134	2604	2796	107,4
jabłonie	1758	2168	2339	107,9
grusze	68	92	77	83,4
śliwy	108	103	115	111,8
wiśnie	145	173	190	109,7
czereśnie	38	41	47	115,6
pozostałe ^{c)}	17	27	28	102,0

a) Przeciętne roczne.

b) Szacunek drugi (przed wynikowy).

c) Morele, brzoskwinie, orzechy włoskie.

Owoce z krzewów owocowych i plantacji jagodowych

Zbiory owoców z krzewów owocowych i plantacji jagodowych szacuje się na 0,4 mln t, tj. na poziomie roku ubiegłego.

Tabl. 7. Zbiory owoców z krzewów owocowych i plantacji jagodowych

Wyszczególnienie	1996 - 2000 ^{a)}	2002	2003 ^{b)}	
	w tys. t			2002=100
Ogółem	430	414	418	100,8
truskawki	169	153	117	76,5
maliny	41	45	41	90,7
porzeczki	166	157	197	125,6
agrest	35	22	21	94,6
jagodowe pozostałe ^{c)}	19	37	42	111,7

a) Przeciętne roczne.

b) Szacunek drugi (przed wynikowy).

c) Aronia, borówka wysoka i inne.

Ocenia się, że największy spadek wystąpił w produkcji truskawek, ze względu na bardzo słabe tegoroczne plonowanie tego gatunku spowodowane przede wszystkim słabym kwitnieniem i niekorzystnymi warunkami atmosferycznymi podczas zbiorów.

Przewiduje się znaczny wzrost produkcji porzeczek, zwłaszcza porzeczek czarnych. Wyżej w stosunku do roku ubiegłego szacowana jest także produkcja aronii, borówki wysokiej i pozostałych jagodowych.